

Næringslivet støtter ikke strømpakken som ble presentert fredag 16. september og fremmet for Stortinget 30. september. Næringsforeningene i Sør-Norge representerer tusenvis av bedrifter, og kan med sikkerhet si at utsatte bedrifter ikke vil ha særlig nytte av den nye tilskuddsordningen. Dette gjelder både små, mellomstore og store bedrifter.

La det være sagt: Vi er tilfredse med at man nå diskuterer nivået i en strømstøtteordning, og ikke om det i det hele tatt skal gis næringslivet. Imidlertid er det klart at ordningen ikke vil treffe et tilstrekkelig antall virksomheter. I tillegg er foreslåtte ordning langt fra kraftig nok, og den har heller ikke en utjevnende eller fordelende effekt for de ekstreme strømprisforskjellene vi har opplevd mellom de ulike strømsoneene. Det har i perioder vært tilnærmet dobbel pris i NO2 kontra NO1 eller NO5. Flere av bedriftene i NO2 konkurrerer primært i et innenlandsmarked og strømprisforskjellene virker sterkt konkurransevridende.

16. september presenterte regjeringen forslag til strømstøtte for næringslivet. Vi kan ta utgangspunkt i spottprisen på det tidspunktet. I NO3 kostet strømmen 45 øre, i NO2 404 øre. Det betyr at med maks uttelling av foreslått strømstøtte, så vil prisen for en bedrift i NO2 være ca 250 øre, mens konkurrenten i NO3 fremdeles vil betale 45 øre. Det betyr at foreslåtte ordning vil ha for liten effekt for å utjevne innenlands konkurransevridning.

Konkrete innspill til punkter i forslaget:

Beregningsperiode (side 21 i prop): *«Regjeringen foreslår at ordningen avgrenses til foretak med minst 3 pst. strømintensitet i første halvår 2022, målt som faktiske strømkostnader (strømforbruk og nettleie, eksklusive merverdiavgift) som andel av omsetningen i samme periode.»*

Perioden man vurderer strømstøtten ut fra bør settes til en tremåneders periode der strømprisene har vært høyere, feks juli-september. Vi ser at andelen av omsetning som strømutgiftene utgjør av driften er sterkt økende. Vi har flere konkrete eksempler på bedrifter som faller utenfor når en baserer seg på førstehelvår 2022, men om en setter perioden senere er den over tre prosent.

Å beregne for juli-september vil også være mer prinsipielt, all den tid regjeringens forslag forlanger at strømprisene for juli-september må ha vært doble målt mot samme periode i 2021 (side 21).

Vi mener at et annet alternativ er å sette ordningen til å gjelde 1 prosent strømintensitet.

Da vil en bedre treffe bedrifter med lave marginer og høyt prisede innsatsfaktorer i produksjon. F.eks. Kjøttforedling, maskineringsbedrifter, bakerier osv.

Størrelse av støtte og enøk-tiltak

Forslaget skiller med henholdsvis 25 og 45 øre i støtte avhengig av innføring av energisparende tiltak. Satsene er for lave til virkelig å kunne gi en hjelp. Tar vi utgangspunkt i for eksempel bakerier, hoteller og restauranter, så er andelen av omsetning som går til

strøm, så høyt at selv gode måneder som august er ulønnsomme. Satsene bør heller settes til 50 (uten tiltak) og 70 (med tiltak).

Ordningen legger opp til at virksomhetene skal gjennomføre tiltak for å spare strøm og/eller produsere egen strøm fra bla solcelleanlegg. Her må ordningen se raust på hva virksomhetene gjør, slik at også tiltak opptil to år *tilbake* i tid kan godtas. Vi har eksempler på bedrifter som var i gang med tiltak når ordningen ble presentert. Flere av disse vurderte å stoppe prosjektet til etter Stortingets vedtak var gjort. Tiltakene er blant annet store investeringer i solceller og lignende. Ordningen peker først og fremst på nye tiltak (side 23), det vil virke mot sin hensikt om virksomheter som allerede har gjennomført store tiltak, straffes for dette. Også her må taket for støtte vurderes ut fra hver enhet, og ikke støte på problemer knyttet organisering, slik det gjør for bla en del hoteller.

Det bør også lages en unntaksregel for de som ikke kan gjøre tiltak på grunn av bygningsmessige begrensninger. Et eksempel er Boen gård i Kristiansand der strenge krav fra Rikskonservator stopper store enøk-tiltak (blant annet forbud mot å gå bort fra ett-lagsvinduer). Dette kan løses enkelt med et enkelt punkt: *«Virksomheter som holder til i bygg under særlig vern og som forhindres fra å innføre større enøk-tiltak, får unntak fra den generelle bestemmelsen om enøk-tiltak og innrømmes høyeste støttesats. Dokumentasjon om dette må legges ved søknaden».*

Perioden for strømstøtten

Vi mener Stortinget bør legge opp til at støtten skal gjelde lenger enn til utgangen av året (side 22 i prop). Det fremstår urealistisk at et så stort antall virksomheter skal ha fått på plass avtaler om fastpris før den tid. Vi vet ikke en gang om strømselskapene kan tilby avtaler som hjelper virksomhetene i tilstrekkelig grad. Blant annet må forskjellene i pris mellom ulike deler av landet være utjevnet i vesentlig grad.

Strømstøttens avgrensning

Forslaget om en grense på 3,5 millioner slår feil ut. Mange virksomheter – for eksempel hoteller og industri vil hurtig nå makstaket.

Vi mener makstaket må økes til maks av tillatt støtte innenfor EØS avtalen. Det er 500.000 Euro pr. virksomhet. Ettersom Euroen koster godt over 10 kr, mener vi øvre tak bør settes til 5 millioner kr. pr. virksomhet. Vi mener og at det bør innføres en makspris for industri og andre energiintensive virksomheter.

Rammestyrte ordning

Vi er sterkt uenige i at ordningen skal være rammestyrte (side 23). De store ekstrautgiftene virksomheter opplever og ventelig vil få mer av i vinter, henger tett sammen med statens ekstra inntekter for salg av samme vare. For virksomheter er forutsigbarhet helt avgjørende. Usikkerhet om hvor mye de får i støtte, kan være en trussel mot driften, enten direkte eller indirekte i møte med kredittinstitusjoner (som alltid vektlegger all usikkerhet knyttet videre drift).

Avsluttende merknad

Strømstøtten får primært to effekter: Hjelp bedriftene som får en ekstraordinær høy regning og utligne noen av forskjellene i Norge. Til det siste bør Stortinget snarest få fart på arbeidet med å utbedre flaskehalsene og sørge for at landet samles til ett rike også strømmessig. Den pågående

krisen viser betydningen av å kunne bruke strømmen mest mulig optimalt og de åpenbare ulempene i at virksomheter i noen deler av landet må betale en pris for strømmen som er direkte næringsfiendtlig.

Harald Minge
Adm dir Næringsforeningen i Stavangeregionen

Trond M. Backer
Adm dir Næringsforeningen i Kristiansandsregionen